

IZVJEŠTAJ O DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI PREMA GRI SMJERNICAMA

Datum prijave: 08.05.2015.
Datum prihvatanja: 29.05.2015.

UDK: 657+658
Stručni rad

Doc. dr. sc. Andrijana Rogošić i Josip Bekavac, mag. oec.

Ekonomski fakultet
Sveučilište u Split
Cvite Fiskovića 5, 21000 Split
E-mail: andrijana.rogosic@efst.hr

SAŽETAK - Rastuća svjesnost o društvenoj odgovornosti rezultira povećanjem broja izvještaja o društvenoj odgovornosti i izvještaja o održivosti. Izvještavanje o društvenoj odgovornosti je zadaća računovodstva održivosti koje je često percipirano kao nadogradnja na tradicionalno financijsko računovodstvo iako je nerijetko sa znanstvenog aspekta promatrano kroz prizmu strateškog menadžerskog računovodstva. Ovo novo područje računovodstva ima za svrhu izmjeriti okolišne, društvene i ekonomske performanse poduzeća te omogućiti izvještaj o navedenom. S obzirom da je izvještavanje o društvenoj odgovornosti još uvijek u većini zemalja na dobrovoljnoj osnovi, ne postoji stroga forma izvješća iako su brojne inicijative dale svoje prijedloge za standardizaciju. Jedan od najkorištenijih obrazaca za izvještavanje o društvenoj odgovornosti su smjernice GRI - G4 koje su pojašnjene u ovom članku.

Ključne riječi: računovodstvo održivosti, GRI smjernice, društvena odgovornost

SUMMARY - The growing corporate social responsibility (CSR) awareness results in the increase of CSR and sustainability reporting. CSR reporting is an output of sustainability accounting often considered as a complement to the traditional financial accounting although frequently scientifically observed within strategic management accounting. This new field of accounting has a purpose to evaluate the environmental, social and governance performance of a company and to provide the report on this matter. CSR reporting is still voluntary in most of the countries so its form is not so rigid even though many initiatives emerged with the aim to make it a standardized stand-alone statement. One of the most widely used reporting schemes is the G4 Guidelines of the Global Reporting Initiative (GRI) explained in this paper.

Key words: sustainability accounting, GRI guidelines, corporate social responsibility

1. UVOD

Društvena odgovornost je koncept upravljanja profitno orijentiranih organizacija usmjeren ostvarivanju ravnoteže između ciljeva poduzeća i zahtjeva šire društvene zajednice počevši od ekoloških. Poduzeća koja promiču društveno odgovorno poslovanje nastoje udovoljiti svim interesno-utjecajnim skupinama u svrhu održivog razvoja i opće dobrobiti ponašajući se kao korporativni građani. Aktivnosti društveno odgovornog poslovanja se često objavljuju u slobodnom obliku ili kao dio godišnjeg izvješća, a zadnjih nekoliko godina hrvatski poduzetnici sve više koriste smjernice *Global Reporting Initiative* - GRI te sastavljaju izvještaj o održivosti. Mjerenje učinaka društveno odgovornog poslovanja kao i izvještavanje o istom u domeni je računovodstva održivosti (engl. Sustainability Accounting).

2. ODNOSI S INTERESNO-UTJECAJNIM SKUPINAMA U KONTEKSTU DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI

Centralni unutarorganizacijski dionici su zaposlenici koji se u literaturi često ističu kao temeljna konkurentna prednost pa njihova motivacija, zadovoljstvo, obrazovanje i nagrađivanje postaju važnim aspektom upravljanja. Osim upravljanja ljudskim resursima, zaštita i sigurnost na poslu važna je tema društveno odgovornih poduzeća kao i promicanje proekoloških aktivnosti na radnom mjestu (od ba-

nalnih ušteda vode, papira i sl. do izbjegavanja uporabe štetnih materijala). Eksterna dimenzija društveno odgovornog poslovanja (DOP) obuhvaća odnose s:

- kupcima i klijentima,
- dobavljačima i ostalim poslovnim partnerima,
- lokalnom zajednicom,
- državnim organizacijama.

Kupci postaju sve osvješteniji, a posebno s ekološkog aspekta. Svaki puta kada kupac donese odluku o kupnji nekog proizvoda ili usluge, on u stvari promovira cijeli set vrijednosti koje zastupa proizvođač tog proizvoda ili usluge. Oni još uvijek zahtijevaju od proizvođača pouzdanost, kvalitetu i dobru vrijednost, ali sada ih zanima i gdje je nešto proizvedeno, kako su tretirani radnici koji su to proizvodili, kakav utjecaj imaju proizvodi i usluge koje kupuju na okoliš (Omazić, 2007).

Za korporacije sa sjedištem u visokorazvijenim zemljama jedan od najznačajnijih zahtjeva DOP je ostvariti fer odnos s dobavljačima iz nerazvijenih područja što znači provjeru cijelog lanca nabave poglavito s aspekta radnih uvjeta i posljedica na okoliš.

Izravne donacije i sponzorstva su najčešći oblik odgovora na zahtjeve lokalne zajednice kao i različiti oblici partnerstva s civilnim i javnim sektorom. Društvena odgovornost u ovom kontekstu očituje se kroz antikorupcijske mjere, pridržavanje svih propisa te poslovanje sukladno načelu slobodnog tržišnog natjecanja.

3. OKVIR ZA IZVJEŠTAVANJE O DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Unatoč tome što motivi za izvještavanje o aktivnostima iz domene društvene odgovornosti mogu biti različiti (primjerice, u službi poboljšanja reputacije te regrutacije i zadržavanja bolje kvalificiranog kadra), objava istih putem službenih internetskih stranica je sve češća posebice kod velikih i profitabilnih poduzeća. Ipak, malobrojna poduzeća takve informacije objavljuju u obliku cjelovitog izvješća. Istraživanje provedeno na bankarskom sektoru (Rogošić, 2014) ukazuje na to da samo 10% banaka u Hrvatskoj objavljuje na svojim službenim internetskim stranicama informacije o društvenoj odgovornosti u obliku samostalnog izvješća.

U svrhu razvijanja okvira za izvještavanje o održivosti uspostavljen je projekt Global Reporting Initiative (GRI) koji je 2000. godine rezultirao prvom verzijom smjernica. Okvir za izvještavanje je u međuvremenu evoluirao te je 2013. predstavljena četvrta generacija - GRI 4. GRI okvir je namijenjen organizacijama bez obzira na veličinu, sektor ili lokaciju te sadrži načela (materijalnost, uključenost dionika, kontekst održivosti, potpunost, ravnoteža, usporedivost, točnost, pravovremenost, jasnoća i pouzdanost) za određivanje sadržaja izvještaja i osiguravanje kvalitete u njemu objavljene informacije. Okvir sadrži kako opći tako i sadržaj specifičan za određeni sektor, a to su Sektorski dodatci koji nadopunjuju Smjernice tumačenjima i uputama o tome kako primijeniti Smjernice u određenom sektoru te uključuju specifične pokazatelje učinka za taj sektor. Smjernice također obuhvaćaju Standardne podatke čiji opći dio sadrži:

- Strategiju i analizu (opći strateški pregled održivosti organizacije u cilju osiguranja konteksta za naknadno detaljnije izvještavanje),
- Organizacijski profil (podatci o tvrtci, sjedištu, glavnim tržišnim markama, proizvodima i uslugama, prirodi vlasništva, pravnom obliku i dr.)
- Identificirane materijalne aspekte i granice (pregled procesa koje je organizacija slijedila pri određivanju sadržaja izvještaja),
- Uključivanje dionika (pregled uključivanja interesnih skupina organizacije tijekom izvještajnog razdoblja),
- Profil izvještaja (pregled osnovnih informacija o: izvještaju, njegovom sadržaju kao i pristupu pri podnošenju zahtjeva za vanjskom verifikacijom),
- Upravljanje (informacije o: upravljačkoj strukturi i njenom sastavu, ulogama najvišeg tijela upravljanja u određivanju svrhe, vrijednosti i strategije organizacije, ovlastima i ocjeni učinka najvišeg tijela upravljanja, ulogama najvišeg tijela upravljanja u uprav-

ljanju rizicima, izvještavanju o održivosti i dr.)

- Etiku i integritet (pregled vrijednosti, načela, standarda i normi organizacije te unutar-njih i vanjskih mehanizama organizacije za traženje savjeta o etičkom i zakonitom ponašanju kao i za izražavanje zabrinutosti zbog neetičkog ili nezakonitog ponašanja i pitanja integriteta).

Standardne podatke čine i pokazatelji učinka te drugi podatci za objavljivanje, kao i upute o posebnim tehničkim pitanjima koja se javljaju u izvještavanju.

Protokoli uz pokazatelje postoje za svaki pokazatelj učinka sadržan u Smjernicama. Protokoli sadrže definicije, upute o tome kako odgovoriti na određeni pokazatelj te druge informacije, čija je svrha pomoći priređivačima izvješća te osigurati dosljednost tumačenju pokazatelja učinka. GRI G4 je usklađen s načelima UN Global Compacta, ali i sa brojnim međunarodnim propisima posebice u segmentu ljudskih prava i ekologije. Prema tome, GRI pruža sveobuhvatan sustav za mjerenje i izvještavanje o održivosti koji je, unatoč svojoj opširnosti, jednostavan za praktičnu provedbu.

4. GRI POKAZATELJI - MJERENJE PERFORMANSI DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI

U okviru četvrte generacije GRI smjernica pokazatelji učinka u pogledu održivosti su kategorizirani na **ekonomske, okolišne i društvene**.

Dosadašnja istraživanja upućuju na to da je profitabilnost preduvjet za društveno odgovorno poslovanje (Hossain, 2008; Kundid i Rogošić 2011), prema tome, ekonomska dimenzija održivosti je vrlo važna i odnosi se na utjecaj organizacije na ekonomske uvjete svojih dionika. Indikatorima u okviru ove kategorije nastoji se utvrditi distribuirana ekonomska vrijednost (kroz isplaćene plaće, poreze, dividende, ali i ulaganja u zajednicu), financijske posljedice, rizike i prilike uslijed klimatskih promjena, razinu planiranja i rezerviranja za otpremnine i mirovine, različite oblike pomoći primljene od vlade (u vidu poreznih oslobođenja, potpora, nagrada, poticaja i sl.). U okviru ekonomske dimenzije treba izračunati omjer standardne početne plaće po spolu i u odnosu na minimalnu lokalnu plaću, utvrditi razvoj i utjecaj potpomognutih ulaganja u infrastrukturu i usluge. Poželjno je navesti primjere značajnih neizravnih ekonomskih utjecaja poput efekta na razvoj u područjima velikog siromaštva, poboljšanje (ili pogoršanje) okolišnih uvjeta, poboljšanje vještina i znanja u okviru stručne zajednice, omogućavanje stranih investicija i dr. Opće primjenjivi pokazatelji koji se odnose na ovu dimenziju prikazani su tablicom 1.

TABLICA 1: POKAZATELJI EKONOMSKOG UČINKA

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
EC1	Izravna, stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost, uključujući prihode, troškove poslovanja, naknade zaposlenicima, donacije i druga ulaganja u zajednicu, zadržanu dobit i isplate davateljima kapitala i davanja državi.	EKONOMSKI UČINAK
EC2	Financijske posljedice te drugi rizici i prilike za djelatnost organizacije vezane uz klimatske promjene.	EKONOMSKI UČINAK
EC3	Obveze organizacije koje se odnose na definirani mirovinski plan.	EKONOMSKI UČINAK
EC4	Značajna financijska pomoć primljena od Vlade.	EKONOMSKI UČINAK
EC5	Raspon omjera standardne početne plaće u usporedbi s lokalnom minimalnom plaćom u značajnim mjestima poslovanja	TRŽIŠNA PRISUTNOST
EC6	Postupci za zapošljavanje domaće radne snage i udio domaćeg stanovništva u redovima višeg menadžmenta u mjestima značajnih poslovnih djelatnosti.	TRŽIŠNA PRISUTNOST
EC7	Razvoj i utjecaj infrastrukturnih ulaganja i usluga pruženih ponajprije radi stvaranja koristi putem komercijalnog, nenovčanog ili pro bono angažmana.	NEIZRAVNI EKONOMSKI UTJECAJI
EC8	Razumijevanje i opis značajnih neizravnih ekonomskih utjecaja, uključujući opseg utjecaja	NEIZRAVNI EKONOMSKI UTJECAJI
EC9	Politika, praksa i udio potrošnje na proizvode i usluge domaćih dobavljača u značajnim mjestima poslovanja.	PRAKSA NABAVE

Izvor: prilagođeno prema:

<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-One.pdf> i<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

Društvena odgovornost kroz princip održivog razvoja ima veliku ulogu u sprječavanju daljnjeg uništavanja okoliša i iracionalne uporabe prirodnih resursa. Utjecaj organizacije na žive i nežive prirodne sustave, uključujući tlo, zrak, vodu i ekosustave evaluira se u okviru dimenzije okoliša. Ova kategorija pokazatelja obuhvaća utjecaje povezane s ulaznim parametrima (kao što su energija i voda) i izlaznim parametrima (primjerice, emisija, otpadne vode i ostali oblici otpada). Osim toga, ona obuhvaća biološku raznolikost, prijevoz te utjecaje koji se tiču proizvoda i usluga, kao i procjenu dobavljača u pogledu utjecaja na okoliš te mehanizme rješavanja sporova u vezi s okolišem. Pokazatelji ove dimenzije održivosti su navedeni u tablici 2.

TABLICA 2: POKAZATELJI UČINKA NA OKOLIŠ

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
EN1	Upotrijebljeni materijali prema težini ili obujmu.	MATERIJALI
EN2	Postotak upotrijebljenog materijala koji je reciklirani ulazni materijal.	MATERIJALI
EN3	Izravna potrošnja energije prema primarnom izvoru energije.	ENERGIJA
EN4	Neizravna potrošnja energije prema primarnom izvoru energije.	ENERGIJA
EN5	Energetski intenzitet	ENERGIJA
EN6	Smanjenje potrošnje energije	ENERGIJA
EN7	Smanjenje energetske zahtjeva proizvoda i usluga	ENERGIJA
EN8	Ukupno crpljenje vode po izvoru.	VODA
EN9	Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem vode	VODA
EN10	Postotak i ukupni obujam reciklirane i ponovno upotrijebljene vode.	VODA
EN11	Lokacija i veličina zemljišta u vlasništvu, najmu ili pod upravom na zaštićenim područjima ili u njihovoj neposrednoj blizini te na područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja.	BIOLOŠKA RAZNOLIKOST
EN12	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost na zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti koje se nalaze izvan zaštićenih područja.	BIOLOŠKA RAZNOLIKOST
EN13	Zaštićena ili obnovljena staništa	BIOLOŠKA RAZNOLIKOST
EN14	Broj vrsta uvrštenih na Crveni popis IUCNa i nacionalni popis ugroženih vrsta sa staništima na područjima pogođenima poslovnim djelatnostima, prema razini opasnosti od istrebljenja	BIOLOŠKA RAZNOLIKOST
EN15	Izravne emisije stakleničkih plinova prema težini (Područje 1)	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN16	Neizravne emisije stakleničkih plinova prema težini (Područje 2)	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN17	Druge relevantne neizravne emisije stakleničkih plinova prema težini.	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD

EN18	Intenzitet emisija stakleničkih plinova	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN19	Smanjenje emisija stakleničkih plinova	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN20	Emisije tvari koje uništavaju ozon prema težini.	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN21	NO _x , SO _x i druge značajne emisije u zrak prema vrsti i težini.	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN22	Ukupno ispuštanje vode prema kakvoći i odredištu.	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN23	Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN24	Ukupan broj i obujam znatnih izlivanja.	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN25	Težina prevezenog, uvezenog, izvezenog ili obrađenog otpada koji se smatra opasnim prema uvjetima Baselske konvencije, Dodatak I, II, III i VIII, te postotak prevezenog otpada otpremljenog u inozemstvo	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN26	Identitet, veličina, zaštiteni status i vrijednost s obzirom na biološku raznolikost voda i povezanih staništa koja su u znatnoj mjeri pogođena ispuštanjem i istjecanjem vode organizacije koja izvještava	EMISIJE, OTPADNE VODE, I OTPAD
EN27	Inicijative za ublažavanje utjecaja na okoliš proizvoda i usluga, te opseg ublažavanja utjecaja.	PROIZVODI I USLUGE
EN28	Postotak preuzetih prodanih proizvoda i njihovih ambalažnih materijala, prema kategoriji.	PROIZVODI I USLUGE
EN29	Vrijednost značajnih novčanih kazni i ukupan broj nenovčanih sankcija zbog nepridržavanja zakona i propisa o zaštiti okoliša.	PRIDRŽAVANJE PROPISA
EN30	Značajni utjecaj na okoliš uslijed prijevoza proizvoda i drugih dobara i materijala korištenih za djelatnosti organizacije te prijevoza radne snage	PRIJEVOZ
EN31	Ukupni izdaci i ulaganja u zaštitu okoliša prema vrsti	OPĆE
EN32	Postotak novih dobavljača koji su provjereni pomoću kriterija utjecaja	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU

	na okoliš	UTJECAJA NA OKOLIŠ
EN33	Značajni, stvarni i potencijalni negativni utjecaji dobavljačkog lanca na okoliš i poduzete mjere	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU UTJECAJA NA OKOLIŠ
EN34	Broj sporova u vezi s utjecajem na okoliš koji su pokrenuti, obrađeni i riješeni putem formalnih mehanizama rješavanja sporova	MEHANIZMI RJEŠAVANJA SPOROVA U VEZI S OKOLIŠEM

Izvor: prilagođeno prema:

<https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-One.pdf>

<https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

Utjecaj organizacije na društvene sustave (društvena dimenzija održivosti) mjeri se *pokazateljima radnih odnosa, ljudskih prava, organizacijske odgovornosti prema društvu i odgovornosti za proizvod*.

Podkategorija koja se odnosi na radne odnose i dostojan rad sadrži pokazatelje koji uključuju zapošljavanje (broj i stope novog zapošljavanja te fluktuacije zaposlenika), povlastice zaposlenicima, povratak s rodiljnog dopusta, odnos zaposlenika i menadžmenta (poput komunikacije s zaposlenicima glede značajnih promjena u poslovanju), zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, obuku i obrazovanje, različitost i jednake mogućnosti. Također, nastoji se utvrditi jesu li muškarci i žene jednako plaćeni za istovjetan posao te se nalaže ocjena dobavljača u pogledu radnih odnosa. Mehanizmi rješavanja sporova u vezi s radnim odnosima jesu jedan od indikatora ove podkategorije predstavljenih tablicom 3.

TABLICA 3: POKAZATELJI UČINKA RADNIH ODNOSA I DOSTOJNOG RADA

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
LA1	Ukupna radna snaga prema vrsti zaposlenja, vrsti ugovora o zapošljavanju i regiji, te ukupan broj i stopa fluktuacije zaposlenika prema dobnoj skupini, spolu i regiji.	ZAPOŠLJAVANJE
LA2	Povlastice osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenim privremeno ili nepuno radno vrijeme prema značajnim mjestima poslovanja	ZAPOŠLJAVANJE
LA3	Povratak na posao i stope zadržavanja po povratku s rodiljnog dopusta prema spolu	ZAPOŠLJAVANJE

LA4	Najmanje razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju, uključujući i podatak jesu li ti rokovi specificirani u kolektivnim ugovorima.	ODNOSI ZAPOSLENIKA MENADŽMENTA	I
LA5	Postotak ukupne radne snage zastupljene u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja, koja se sastoje od predstavnika uprave i radnika i koja pomažu pri praćenju i savjetovanju o programima zaštite zdravlja i sigurnosti na radu	ZDRAVLJE SIGURNOST RADU	I NA
LA6	Stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji.	ZDRAVLJE SIGURNOST RADU	I NA
LA7	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	ZDRAVLJE SIGURNOST RADU	I NA
LA8	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	ZDRAVLJE SIGURNOST RADU	I NA
LA9	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku prema kategoriji zaposlenika.	OBUKA OBRAZOVANJE	I
LA10	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika te im pomažu u uspješnom okončanju radnog vijeka	OBUKA OBRAZOVANJE	I
LA11	Postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja	OBUKA OBRAZOVANJE	I
LA12	Sastav upravljačkih tijela te struktura zaposlenika po kategorijama prema spolu, dobnoj skupini, pripadnosti manjinskoj skupini i drugim pokazateljima raznolikosti	RAZNOLIKOST JEDNAKE MOGUĆNOSTI	I
LA13	Omjer osnovne plaće muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika.	JEDNAKOST NAKNADA ZA ŽENE I MUŠKARCE	I
LA14	Postotak novih dobavljača koji su provjereni putem kriterija radnih odnosa	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU RADNIH ODNOSA	U
LA15	Značajni, stvarni i potencijalni negativni utjecaji dobavljačkog lanca na radne odnose i poduzete mjere	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU RADNIH ODNOSA	U

LA16	Broj sporova u vezi s radnim odnosima koji su podneseni, obrađeni i riješeni putem formalnih mehanizama rješavanja sporova	MEHANIZMI RJEŠAVANJA SPOROVA U VEZI S RADNIM ODNOSIMA
------	--	--

Izvor: prilagođeno prema:

<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-One.pdf> i<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

Pokazateljima ljudskih prava utvrđuje se razina uzimanja u obzir ljudskih prava pri odlučivanju o ulaganju i odabiru dobavljača/podugovarača. Nadalje, ovi pokazatelji obuhvaćaju obuku zaposlenika i zaštitarskog osoblja o ljudskim pravima, kao i informacije o nediskriminaciji, slobodi udruživanja, dječjem radu, pravima starosjedilačkog stanovništva te prisilnom i obveznom radu. Ključni pokazatelji učinka ljudskih prava su prikazani tablicom 4.

TABLICA 4: POKAZATELJI UČINKA LJUDSKIH PRAVA

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
HR1	Postotak i ukupan broj ugovora o značajnim ulaganjima, koji sadrže stavke o ljudskim pravima ili su podvrgnuti analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava.	PRAKSA ULAGANJA NABAVE
HR2	Postotak značajnih dobavljača i podugovarača podvrgnutih analitičkom pregledu (screening) s obzirom na ljudska prava te poduzete mjere.	PRAKSA ULAGANJA NABAVE
HR3	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzete mjere.	NEDISKRIMINACIJA
HR4	Djelatnosti prepoznate kao one u kojima bi u značajnoj mjeri moglo biti ugroženo ostvarivanje prava na slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja te mjere poduzete u cilju podupiranja tih prava.	SLOBODA UDRUŽIVANJA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE
HR5	Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva dječjeg rada te mjere poduzete radi doprinosa ukidanju dječjeg rada.	DJEČJI RAD
HR6	Djelatnosti prepoznate kao one koje u značajnoj mjeri sadržavaju opasnost od slučajeva prisilnog ili obveznog rada te mjere poduzete radi doprinosa	PRISILNI OBVEZNI RAD

	ukidanju prisilnog ili obveznog rada.	
HR7	Postotak zaštitarskog osoblja obuhvaćenog obukom o politikama ili postupcima organizacije u vezi s aspektima ljudskih prava koji su relevantni za djelatnosti	SIGURNOSNE PRAKSE
HR8	Ukupan broj slučajeva kršenja prava starosjedilačkog stanovništva i poduzete mjere	PRAVA STAROSJEDILAČKOG STANOVNIŠTVA
HR9	Ukupan broj i postotak djelatnosti nad kojima je izvršena provjera poštivanja ljudskih prava ili procjena	PROCJENA
HR10	Postotak novih dobavljača koji su provjereni pomoću kriterija poštivanja ljudskih prava	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU POŠTIVANJA LJUDSKIH PRAVA
HR11	Značajni, stvarni i potencijalni negativni utjecaji dobavljačkog lanca na ljudska prava i poduzete mjere	PROCJENA DOBAVLJAČA U POGLEDU POŠTIVANJA LJUDSKIH PRAVA
HR12	Broj sporova u vezi s utjecajem na ljudska prava koji su podneseni, obrađeni i riješeni putem formalnih mehanizama rješavanja sporova	MEHANIZMI RJEŠAVANJA SPOROVA VEZANIH UZ LJUDSKA PRAVA

Izvor: prilagođeno prema:
<https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-One.pdf> i <https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

U pod kategoriji koja se odnosi na utjecaje koje organizacija ima na društvo i lokalne zajednici uključeni su pokazatelji organizacijske odgovornosti kojima su utvrđuje uključivanje lokalne zajednice (poput razvojnih programa lokalne zajednice), anti-korupcijske mjere, razvoj javnih politika te razina pridržavanja propisa, ali i procjena dobavljača obzirom na društveni utjecaj. Temeljni učinci organizacijske odgovornosti se mjere pokazateljima prikazanim tablicom 5.

TABLICA 5: POKAZATELJI DRUŠTVENOG UČINKA

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
SO1	Narav, opseg i učinkovitost programa ili opće prakse kojima se procjenjuje i upravlja utjecajima poslovnih djelatnosti na zajednice, uključujući fazu ulaska, djelovanja i izlaska.	ZAJEDNICA
SO2	Djelatnosti sa značaj-	ZAJEDNICA

	nim, stvarnim i potencijalnim utjecajima na lokalne zajednice	
SO3	Postotak i ukupan broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupcijskog rizika.	KORUPCIJA
SO4	Postotak zaposlenika obuhvaćenih obukom o anti-korupcijskim politikama i postupcima organizacije.	KORUPCIJA
SO5	Mjere poduzete kao odgovor na slučajeve korupcije.	KORUPCIJA
SO6	Ukupna vrijednost novčanih i nenovčanih priloga danih političkim strankama, političarima i srodnim institucijama, raščlanjena prema zemljama	JAVNA POLITIKA
SO7	Ukupan broj pravnih postupaka, pokrenutih zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, trustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi.	PONAŠANJE PROTIVNO NAČELU SLOBODNOG TRŽIŠNOG NATJECANJA
SO8	Vrijednost značajnih novčanih kazni i ukupan broj nenovčanih sankcija zbog nepridržavanja zakona i propisa.	PRIDRŽAVANJE PROPISA
SO9	Postotak novih dobavljača koji su provjereni pomoću kriterija utjecaja na društvo	PROCJENA DOBAVLJAČA S OBZIROM NA UTJECAJE NA DRUŠTVO
SO10	Značajni, stvarni i potencijalni negativni utjecaji dobavljačkog lanca na društvo i poduzete mjere	PROCJENA DOBAVLJAČA S OBZIROM NA UTJECAJE NA DRUŠTVO
SO11	Broj sporova u vezi s utjecajima na društvo koji su podneseni, obrađeni i riješeni putem formalnih mehanizama rješavanja sporova	MEHANIZMI RJEŠAVANJA SPOROVA VEZANIH UZ UTJECAJE NA DRUŠTVO

Izvor: prilagođeno prema:
<https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-One.pdf> i <https://www.globalreporting.org/resource/library/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

Potkategorija dimenzije društva je i odgovornost za proizvod koja se odnosi na dobra i usluge koje se izravno tiču dionica (posebice kupaca). Indikatorima iz ove skupine se utvrđuje postotak proizvoda i usluga s pozitivnim utjecajem na zdravlje i sigurnost, apsolutan broj slučajeva nepridržavanja propisa glede utjecaja proizvoda i usluga, označavanje proizvoda i usluga (uključuje i mjerenje zadovoljstva ku-

paca informacijama o proizvodu/usluzi i proizvođaču/pružatelju usluge). U izvješću je potrebno navesti o eventualnoj prodaji zabranjenih ili spornih proizvoda, nepridržavanju regulatornih okvira marketinške komunikacije, pritužbi glede povrede privatnosti kupaca, ali i ukupan iznos novčanih kazni za nepridržavanje propisa glede ponude i uporabe proizvoda (usluge). Popis pokazatelja u okviru odgovornosti za proizvod dan je u tablici 6.

TABLICA 6: POKAZATELJI UČINKA ODGOVORNOSTI ZA PROIZVODE I USLUGE

KOD	DEFINICIJA POKAZATELJA	ASPEKT
PR1	Faze životnog ciklusa proizvoda i usluga u kojima se ocjenjuje poboljšanje njihovog utjecaja na zdravlje i sigurnost te postotak značajnih kategorija proizvoda i usluga podvrnutih tim postupcima.	ZDRAVLJE I SIGURNOST KUPACA
PR2	Ukupan broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost za vrijeme njihova životnog ciklusa, prema vrsti ishoda	ZDRAVLJE I SIGURNOST KUPACA
PR3	Vrsta podataka o proizvodu i usluzi, zahtijevanih organizacijskim postupcima te postotak značajnih proizvoda i usluga podložnih takvim informacijskim zahtjevima.	INFORMACIJE I OZNAKE NA PROIZVODIMA I USLUGAMA
PR4	Ukupan broj slučajeva nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s podacima o proizvodu i usluzi te označavanjem, prema vrsti ishoda.	INFORMACIJE I OZNAKE NA PROIZVODIMA I USLUGAMA
PR5	Praksa vezana uz zadovoljstvo kupaca, uključujući rezultate upitnika za mjerenje zadovoljstva kupaca	INFORMACIJE I OZNAKE NA PROIZVODIMA I USLUGAMA
PR6	Prodaja zabranjenih ili osporenih proizvoda	MARKETINŠKE KOMUNIKACIJE
PR7	Programi za poštovanje zakona, standarda i dobrovoljnih kodeksa koji se odnose na marketinške komunikacije, uključujući oglašavanje, promidžbu i pokroviteljstvo.	MARKETINŠKE KOMUNIKACIJE
PR8	Ukupan broj potkrijepljenih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitku osobnih podataka o kupcu	POŠTIVANJE PRIVATNOSTI KUPCA
PR9	Vrijednost značajnih novčanih kazni za nepridržava-	PRIDRŽAVANJE PROPISA

	nje zakona i propisa koji se tiču ponude i upotrebe proizvoda i usluga.	
--	---	--

Izvor: prilagođeno prema: <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-One.pdf> i <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-Two.pdf>

Izvještaj sa svim kategorijama prethodno opisanih pokazatelja može pomoći organizacijama u postavljanju ciljeva, mjerenju učinaka i upravljanju promjenama prema održivoj globalnoj ekonomiji. Informacije sadržane u ovom izvještaju kompas su i potencijalnim ulagačima te kao takve komplementarne računovodstvenim informacijama u tradicionalnim financijskim izvještajima.

5. ZAKLJUČAK

Postupnom implementacijom koncepta društveno odgovornog poslovanja razvilo se posebno područje računovodstva - računovodstvo održivosti koje mjeri i prati organizacijske učinke u tom kontekstu (kako pozitivne tako i negativne). S obzirom da je izvještavanje o društvenoj odgovornosti u većini država na dobrovoljnoj osnovi, postoji problem neusporedivosti takvih izvještaja koji se nastoji riješiti primjenom jasnog okvira kakav predlaže GRI. GRI smjernice su u funkciji postizanja veće organizacijske odgovornosti, ali i transparentnosti, a sve u cilju ostvarivanja povjerenja svih interesnih skupina što, u konačnici, rezultira brojnim koristima za samo poduzeće.

LITERATURA

- Hossain, M. (2008): The Extent of Disclosure in Annual Reports of Banking Companies: The Case of India. *European Journal of Scientific Research*, Vol 23 No 4 (659-680)
- Kundid A., Rogošić A. (2011): Bank Online Reporting: Comparative Advantage, Formalism or Fashion?. *Global Business & Economics Anthology*. Vol 2 No 2 (500-518)
- Omazić, M.A. (2007): Društvena odgovornost i strategija hrvatskih poduzeća. doktorska disertacija. Zagreb: Ekonomski fakultet
- Rogošić (2014.): Corporate social responsibility reporting of the banks in Bosnia and Herzegovina, Croatia and Montenegro. *Theoretical and Applied Economics*. Vol 21 No 9 (71-82)
- <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-One.pdf> (01.11.2014.)
- <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Croatian-G4-Part-Two.pdf> (01.11.2014.)